

„Jeg gør mig ingen Illusioner. Vor Tid har gjort Religionen til en Markedsvare, og man kan ikke fortænke Folk i, at de søger til de Boder, hvor de køber Afladen billigst.“

Per vendte Øjnene bort. Han fandt ikke Anklagen saa meget uretfærdig men følte sig for Ingers Skyld forpligtet til at tage sin Svigerfader i Forsvar. Han sagde, at de nyere religiøse Bevægelser i Folket, hvor overfladisk de end i Almindelighed virkede, dog vakte Sansen for aandelige Ting og saaledes forhaabenlig forberedte en ny Kulturperiode. Han havde paa sine Rejser gjort den Erfaring, at danske Bønder i Henseende til Aandslivlighed og Modtagelighed ragede højt op over deres Standsfæller i Udlandet, særlig i de katolske Lande. Men hertil svarede Pastor Fjaltring, at et saadant velvilligt, halvt beskyttende eller maaske bare nysgerrigt Forhold til det store Livsspørgsmaal i hans Øjne var værre end slet intet Forhold. Troen var en Passion, og hvor den ikke var det, drev man Abe-spil med Vorherre. Ad kunstig Vej at opdrive en vis Aandslivlighed hos Folket var saa langt fra at berede Jordbunden for en alvorlig og oprigtig Tro — eller blot for en alvorlig Tvivl — at sligt tværtimod dræbte de Spirer til et virkeligt Gudsforhold, der var nedlagt i enhver Menneskesjæl.

Han var gaaet et Par Gange frem og tilbage paa Løbetæppet og standsede pludselig henne i den anden Ende af Stuen. Det saae ud, som vilde han minde sig selv om ikke at vove sig for langt ud. Men det var for silde. Meddelelsestrangen i ham var bleven vakt, Ensomhedens Tankemylder trængte sig paa, og han kunde ikke længer holde Ordene tilbage.